

4. sastanak, 28. februara 2017., Brisel

ZAJEDNIČKA DEKLARACIJA

Zajednički konsultativni odbor (ZKO) za civilno društvo u EU i Srbiji je jedan od organa ustanovljenih u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske Unije i Srbije. ZKO omogućava da organizacije civilnog društva (OCD) sa obe strane prate napredak Srbije ka Evropskoj Uniji i da usvajaju preporuke kako bi se skrenula pažnja Vladi Srbije i institucijama EU. ZKO podrazumeva da pojam civilnog društva obuhvata organizacije poslodavaca, sindikate i interese drugih ekonomskih, društvenih i civilnih organizacija.

ZKO se sastoji od osamnaest članova, po devet iz Srbije i EU, koji predstavljaju Evropski ekonomski i socijalni komitet (EESK) i civilno društvo u Srbiji. Trenutno Zajedničkim konsultativnim odborom predsedavaju **g. Ionut Sibian**, član EESK i izvršni direktor Fondacije za razvoj civilnog društva u Rumuniji, i **g. Zoran Stojiljković**, predsednik UGS "Nezavisnost".

Članovi Zajedničkog konsultativnog odbora razgovarali su o trenutnom stanju i o daljem radu kako bi se napredovalo u pregovorima o pristupanju Srbije Evropskoj Uniji. Raspravljali su o uticaju obrazovanja i kulture na tržište rada i o slobodi izražavanja i medija u Srbiji.

1. Trenutno stanje u odnosima između EU i Srbije i proces pristupanja

- 1.1. Članovi Zajedničkog konsultativnog odbora su zadovoljni što je od poslednjeg susreta Srbija otvorila Poglavlje 5 (Javne nabavke), Poglavlje 20 (Preduzetništvo i industrijska politika), Poglavlje 26 (Obrazovanje i kultura), otvorila i privremeno zatvorila Poglavlje 25 (Nauka i istraživanje). Broj otvorenih poglavlja je osam, od kojih je jedno već privremeno zatvoreno.
- 1.2. Članovi Zajedničkog konsultativnog odbora pozivaju vlasti EU i Srbije da nastave da održavaju tempo ispunjenja svih preliminarnih odrednica, naročito u vezi poglavlja 23 i 24 koja su od ključnog značaja za unapređenje pregovora o pristupanju EU. Još jednom apeluju na vlast u Srbiji da nastavi da uključuje u značajnom smislu predstavnike civilnog društva, uključujući i socijalne partnere, u sve faze pregovora o pristupanju.

1.3. Kada je reč o predstojećim predsedničkim i eventualno vanrednim parlamentarnim izborima u Srbiji, ZKO poziva na fer i transparentne izborne. ZKO podseća vlast u Srbiji da organizacije civilnog društva, kao i nezavisna regulatorna tela, igraju važnu demokratsku ulogu u, na primer, blagovremenom otkrivanju korupcije, podizanju javne svesti i proaktivnom delovanju na građane, i treba im pružiti podršku u obavljanju svog samostalnog rada.

2. Debata na temu obrazovanja i kulture i njihovog uticaja na tržište rada

2.1. U cilju rešavanja izazova na tržištu rada, ZKO ohrabruje Srbiju da nastavi sa razvojem i modernizacijom svog obrazovnog sistema. Ovaj proces treba da bude u skladu sa evropskim vrednostima i principima jednakosti, nediskriminacije i aktivnog građanstva, i treba da prati inicijative razvijene na nivou EU, kao što su *New Skills Agenda for Europe* (Agenda novih veština za Evropu) koja se fokusira na digitalne veštine i na bolju koordinaciju potreba obrazovnog sistema i tržišta rada. ZKO smatra da je veoma važno da Vlada Srbije završi proces uspostavljanja informacionog sistema za prikupljanje i obradu podataka u obrazovanju koji je započet u 2015. godini.

2.2. ZKO naglašava značaj koncepta doživotnog učenja u obrazovnom sistemu, od predškolskog obrazovanja, kroz formalnog obrazovanja, obrazovanja i obuka odraslih i da u potpunosti sprovede Kopenhagenski i Bolonjski proces u oblasti stručnog obrazovanja i obuka i visokog obrazovanja. ZKO ističe da nastavni planovi i programi treba da podstaknu razvoj preduzetničkih veština i da nauče učenike principe socijalnog preduzetništva i aktivnog građanstva.

2.3. ZKO ohrabruje vlast u Srbiji da nastavi da razvija Nacionalni okvir kvalifikacija u skladu sa Evropskim okvirom kvalifikacija, jer predstavlja ključni instrument za prepoznavanje kvalifikacija i sposobnosti stečenih formalno ili neformalno, kao i za podsticaj teritorijalne i profesionalne mobilnosti radnika. Ovo bi na kraju dovelo do boljeg povezivanja obrazovnog sistema i tržišta rada i povećalo mogućnosti zapošljavanja.

2.4. ZKO poziva Srbiju da efikasno koristi pretpristupne fondove za pomoć i da učestvuje u programima koji su otvoreni za zemlje kandidate, kao što je Erasmus. U tom smislu, neophodno je da Srbija nastavi jačanje svojih administrativnih i apsorpcionih kapaciteta. Takođe, treba da razvije blisku saradnju sa evropskim institucijama i agencijama, kao što su Evropska fondacija za obuku (ETF), Evropski centar za razvoj stručnog obrazovanja (Cedefop) i Evropska fondacija za poboljšanje životnih i uslova rada (EUROFOUND).

- 2.5. ZKO sugeriše vlastima u Srbiji da razviju i sprovede program obuke za nekvalifikovane radnike bez formalnog obrazovanja ili sa samo osnovnim obrazovanjem sa ciljem da im se omogući, sa pravom kombinacijom nastavnog plana i programa, odgovarajućim nastavnim metodama i uz finansijsku pomoć, da dobiju svoju prvu stručnu spremu, kako bi im se povećale mogućnosti zaposlenja i kako bi se pomerili sa loše plaćenih poslova i siromaštva.
- 2.6. ZKO naglašava potrebu da vlast u Srbiji obrat posebnu pažnju na mlade kako bi im obezbedili kvalitetno obrazovanje i kvalitetne profesionalne orijentacije, kako bi ustanovili koja im profesija najviše odgovara. Kako bi mladi mogli što više da dobiju od nacionalne i međunarodne mobilnosti tokom školovanja i rada, od velikog značaja je i dobro iskoristiti Evropske instrumente za priznavanje sposobnosti.
- 2.7. ZKO podstiče vlast u Srbiji da u vaspitnim i obrazovnim sistemima posveti više prostora aktivnostima koje promovišu i razvijaju kreativnost kako bi se povećala zaposlenost u kreativnim industrijama, kulturi i audio-vizuelnim sektorima.
- 2.8. ZKO poziva vlast u Srbiji da uključi bolji i efikasniji način sve relevantne aktere (stakeholders) – poslovne asocijacije, sindikate, druge zainteresovane organizacije civilnog društva – u izradi i sprovođenju javnih politika, uključujući obrazovanje, jer bi to doprinelo kvalitetu i održivosti ove politike, kao i u relevantnim propisima i merama, naročito u periodu harmonizacije sa pravnim tekovinama Evropske unije.

3. Debata na temu slobode izražavanja i medija u Srbiji

- 3.1. ZKO još jednom poziva vlast u Srbiji da u potpunosti sprovede neophodni zakonski okvir i stvori povoljno okruženje za slobodu izražavanja za civilno društvo i ključne građanske inicijative u cilju odgovornosti izvršne vlasti.
- 3.2. ZKO podstiče srpsku vlast da radi na obezbeđivanju vladavine prava u oblasti slobode izražavanja i medijske slobode. Trebalo bi u potpunosti implementirati, i gde je to potrebno, razmatrati Zakon o javnom informisanju i medijima iz 2014. godine, u punoj saradnji sa predstavnicima medijske zajednice i organizacija civilnog društva. ZKO naglašava da transparentan i inkluzivan rad na novoj Strategiji za razvoj javnog informisanja treba da bude prioritet Vlade.

- 3.3. ZKO poziva srpsku vlast da nastoji da osigura efikasno, transparentno i nediskriminatorno finansiranje medija, uključujući i u pogledu političke pristrasnosti. Poboljšanu nezavisnost javnih medijskih usluga bi trebalo postići tako što bi se uspostavili nezavisni mehanizmi za finansiranje i za izbor članova za upravne odbore.
- 3.4. ZKO traži da vlast u Srbiji obezbedi nezavisnost Regulatorne agencija za elektronske komunikacije (REM), u cilju sprečavanja ekonomskog i političkog pritiska na regulatora. Uloga Saveta za štampu, kao samoregulatornog tela, treba ojačati kako bi se podigao nivo poštovanja Kodesa novinara.
- 3.5. ZKO takođe poziva na reviziju propisa koji se odnose na ulogu nacionalnih saveta nacionalnih manjia, kako bi se obezbedili efikasniji mehanizmi za zaštitu nezavisnosti uređivačke politike u medijima čiji su osnivači nacionalni saveti. Odredbu o medijskom pluralizmu treba negovati u medijima koristišćenje jezik nacionalnih manjima tako što će se razviti mehanizmi za finansiranje medija koje nisu osnovali nacionalni saveti, dok se u isto vreme promovišu vrednosti interkulturalnog i višejezičkog javnog informisanja.
- 3.6. ZKO naglašava da treba ojačati ulogu tužilaštva i sudstva, kako bi se efikasnije borili protiv govora mržnje, kako bi sprečili “curenje” informacija iz krivičnih istraga, kao i da bi zaštitili osnovno načelo pretpostavke nevinosti. Treba krivično goniti odgovorne za pretnje, nasilje i uznemiravanje novinara. Trebalo bi da bude jaka saradnja između Ministarstva unutrašnjih poslova, tužilaštva i udruženja novinara i medija u cilju zaštite novinara i povećanja nivoa njihove bezbednosti.
- 3.7. ZKO naglašava važnu ulogu medija u prevenciji i rešavanju konflikta. Javni emiteri bi trebalo da promovišu toleranciju, razumevanje i uzajamno poštovanje i da konstruktivno doprinose miru u društvu.
- 3.8. ZKO poziva srpsku vlast i institucije EU da ojačaju udruženja i sindikate novinara kako bi im se omogućilo da štite osnovna prava iz radnog odnosa i da nastoje da obezbede pristojne uslove za rad novinara. Ovo je preduslov za borbu protiv autocenzure u medijima.
- 3.9. ZKO nalaže svojim ko-predsedavajućima da proslede ovu zajedničku deklaraciju u Savet EU-Srbija o stabilizaciji i pridruživanju, Parlamentarnom odboru za stabilizaciju i pridruživanje, Evropskoj službi za spoljne poslove, Evropskoj komisiji i Vladi Srbije.

* * *

Naredni sastanak Zajedničkog konsultativnog odbora, koji će se održati u Srbiji u drugoj polovini 2017. godine (okvirno u prvoj polovini oktobra 2017.), baviće se temom ozelenjavanja ekonomije. Tom prilikom, može se predvideti javna rasprava o pitanjima životne sredine u oblasti energetike i saobraćaja

---